

Kabinet Zaštitnika	020/241-642
Savjetnici	020/225-395
Centrala	020/225-395
Fax:	020/241-642
E-mail:	ombudsman@t-com.me www.ombudsman.co.me

Broj: 01-66/22-2

Podgorica, 24. maj 2022. godine

ND/ND

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 20 stav 1 i člana 41. Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 42/11, 32/14 i 21/17) i člana 41. Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore" br. 53/14), nakon završenog ispitnog postupka po pritužbi Romskog savjeta daje

MIŠLJENJE

I UVOD

1. Romski savjet je, u ime XX i njegove porodice, podnio pritužbu u kojoj se navodi da već duži niz godina trpe verbalno nasilje i maltretiranje od strane komšinice YY.

2. Iz pritužbe, odnosno mejla koji je XX uputio Romskom savjetu, koji je proslijeđen Zaštitniku, u suštini, proizilazi: da je verbalno nasilje zasnovano na nacionalnoj osnovi porodice X; da im komšinica, između ostalih, upućuje uvrede i prijetnje sljedeće sadržine: šiptari, cigani, smrdite, zaklaču vas, ubiću vam djecu, nećete imati mira od mene; da je puno puta uzimala smeće i bacala na njihov posjed, zatim bi uzimala crijevo za vodu i ukoliko su im prozori od soba otvoreni sve bi pokvasila; da ne smije da ostavi unuke same napolju jer im komšinica govori da dođu do nje kako bi im dala čokoladu od koje će se otrovati, ako joj se približe da će ih zaklati. Takođe, proizilazi da je probleme koje ima sa njom već skoro 8 godina prijavljivao policiji, inspekciji, da su bili nekoliko puta i na sudu, ali bez rezultata.

II ISPITNI POSTUPAK

3. Postupajući po ovoj pritužbi, u cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je u skladu sa odredbom člana 35 Zakona o

zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe od Uprave policije - Centra bezbjednosti Herceg Novi i za postupanje policije po zapisnicima o obavještenju prikupljenom od građanina: 21-02 broj 217/21-4675, od 13. avgusta 2021. godine 18-02 broj 217/21-5671, od 25. septembra 2021. godine, 18-02 broj 217/21-5671/4, od 27. septembra 2021. godine, 18-02 broj 217/21-6108, od 18. oktobra 2021. godine i 18-02 broj 217/21-201, od 18. januara 2022. godine.

3.1. Zaštitnik je prilikom donošenja Mišljenja broj: 01-631/20-2, od 15. jula 2021. godine, imao u vidu druge zapisnike koji su dostavljeni uz pritužbu.

4. U dostavljenom izjašnjenju Centra bezbjednosti Herceg Novi je, u suštini, navedeno:

- Da problem između dvije porodice u komšiluku, odnosno porodice XX i YY traje duži vremenski period, a po istom, odnosno prijavama u vezi nastalih problema uvijek su postupali policijski službenici, nakon čega i drugi nadležni organi. Dalje je navedeno da u svom obraćanju Zaštitniku g-din XX ističe da je u više navrata podnosio prijave Stanici policije CB Herceg Novi, te da je policija postupala po tim prijavama, pozivala prijavljenu YY, od iste prikupljanja obavještenja, ali dodaje da tako postupanje policije nije postiglo puni efekat, odnosno, po kazivanju imenovanog problem uvijek još traje. Nadalje se u dostavljenom izjašnjenju navodi da je pomenuti problem, odnosno poremećene komšijske odnose policiji često prijavljivala i YY, tako da je i u tim slučajevima policija u skladu sa zakonom i propisima koji uređuju tu oblast postupala blagovremeno i sa ciljem da se narušeni komšijski odnosi ili uopšte javni red i mir podignu na nivo kada bezbjednost i imovinska sigurnost bilo koja od pomenutih strana neće biti ugrožena. Posebno je istaknuto da su policijski službenici uvijek kada su bili u saznanju da je došlo do problema između komšija X i Y postupali sa posebnim senzibilitetom pozivali stranke u postupku od istih prikupljali obavještenja i preduzimali druge mjere i radnje u cilju pojašnjenja činjenica i okolnosti bitnih za konkretan događaj, a kako bi pravilno i validno obavještavali nadležne organe (zavisno od samog događaja), što je i urađeno. Tačnije, nakon opisanih radnji u svakom slučaju o istom je obavještavan nadležan ODT u Herceg Novom, a zatim u pojedinim slučajevimainiciran prekršajni postupak kod Suda za prekršaje Budva - Odjeljenje u Herceg Novom, a u pojedinim slučajevima lica su upozorena na ponašanje i posledice u slučaju da dođe do narušavanja javnog reda i mira ili izvršenja nekog težeg djela. Konkretno, u slučajevima pod brojevima 21-02-217/21-4675 od 13. avgusta 2021. godine, 21-02-217/21-5671 od 25. septembra 2021. godine, 21-02-217/21-6571/4 od 27. septembra 2021. godine, 21-2-217/21-6108 od 18. oktobra 2021. godine, kao i pod brojem 18-02-217/21-201 od 18. januara 2022. godine, o istom je upoznat nadležni tužilac u Herceg Novom, tako da su nakon kvalifikacije istog lica upozorena na ponašanje. U konkretnom slučaju, tj. događaju od 25. septembra 2021. godine (spisi zavedeni pod brojem 21-02-217/21-5671), pored prikupljanja obavještenja i izlaska na lice mesta, te drugih mjera i radnji u cilju pojašnjenja bitnih činjenica i okolnosti policijski službenici su, naknadno pozvali

stranke radi upozorenja, a ujedno i dalje opservacije, odnosno praćenja odnosa među komšijama XX i YY, kada su razgovore sa istim obavili VBS ZZ i Komandir Stanice policije CB Herceg Novi QQ.

- Napomenuto je da Centar bezbjednosti Herceg Novi u prethodnom periodu pokrenuo više prekršajnih postupaka pred Sudom za prekršaje Budva - Odjlejenje u Herceg Novom, koji su pokrenuti po zahtjevu ovlašćenog službenika ove stanice policije, a u vezi problema između porodice X i Y, od kojih su neki u toku. Zastupnik podnosioca zahtjeva ovog centra bezbjednosti sa pažnjom prati tog istih i iskoristiće svoje zakonsko pravo da predlaže dokaze, mjere i radnje koje bi doprinijele efikasnom rešavanju postupka, odnosno odmjeravanju kazne koja bi, prvenstveno uticala na okrivljene da se klone vršenja takvih i sličnih prekršaja, odnosno, u krajnjem doprinijeli poboljšanju komšijskih odnosa pomenutih porodica.

- Takođe, nadležni sud je upoznat sa svim relevantnim činjenicama i okolnostima koje su bitne u procesu donošenja odluke, odnosno predočene su sve okolnosti koje se mogu uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne, od okolnosti pod kojima su prekršaji učinjeni do onih koje se tiču ličnosti učinioca prekršaja, tako da i mogućnosti određenog vještačenja ili pregleda stručnih lica nijesu isključeni. Na kraju, još jednom su istakli da je nadležno ODT u Herceg Novom upoznato sa svim prijavama koje su ovom CB-i podnošene kako od strane porodice X tako i od strane porodice Y. Nakon kvalifikacija događaja, 1. marta 2022. godine, ODT u Herceg Novom podnešena je i krivična prijava protiv YY iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 154 stav 1 KZ CG), ugrožavanje opasnim orudjem pri tuči i svađi“) i protiv WW iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 152 stav 2 KZ CG „lake tjelesne povrede“).

III ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, pritužbe, dostavljenog izjašnjenja, ostalih informacija i dokumentacije dostupnih Zaštitniku utvrđene su slijedeće činjenice relevantne za donošenje mišljenja:

- Po podnijetim prijavama članova porodice X i YY postupali su policijski službenici i drugi nadležni organi;
- Policijski službenici pozivali su stranke u postupku, od istih prikupljali obavještenja i preduzimali druge mjere i radnje u cilju pojašnjenja činjenica i okolnosti bitnih za konkretan događaj;
- Policijski službenici su obavještavali nadležano Osnovno državno tužilaštvo u Herceg Novom;

- U pojedinim slučajevima lica su upozorena na ponašanje i posledice u slučaju da dođe do narušavanja javnog reda i mira ili izvršenja nekog težeg djela;
- U pojedinim slučajevima pokrenut je prekršajni postupak kod Suda za prekršaje Budva - Odjeljenje u Herceg Novom, dok su neki postupci još uvijek u toku;
- Nakon kvalifikacija događaja, 1. marta 2022. godine, ODT u Herceg Novom podnešena je krivična prijava protiv YY iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 154 stav 1 KZ CG), ugrožavanje opasnim orudjem pri tuči i svadji“) i protiv WW iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 152 stav 2 KZ CG „lake tjelesne povrede“).

IV RELEVANTNO PRAVO

6. Ustav Crne Gore:

„Član 8 stav 1

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu.

Član 17

Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Član 40

Svako ima pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života.“

7. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Član 14

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbjeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nekom nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.“

8. Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina:

„Član 4 stav 1

Strane ugovornice se obavezuju da će pripadnicima nacionalnih manjina garantovati ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabranjena je bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

Član 6

Strane ugovornice će podsticati duh tolerancije o međukulturalnog dijaloga i preuzimati odgovarajuće mere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na etnički, kulturni, jezički ili verski identitet tih lica, a posebno u oblasti obrazovanja, kulture i masovnog informisanja.

Strane ugovornice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mere kako bi zaštitile lica koja mogu biti izložena pretnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.“

9. Zakon o zabrani diskriminacije („Službeni list Crne Gore“, br.46/2010, 18/2014 i 42/17):

„Član 2 st. 1 i 2

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili 5 porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili prepostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.“

10. Zakon o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 070/21, 123/21):

„Član 18 stav 1 tačke 1, 2, 3, 4 i 5, 6, 7 i 8 i stav 2

Polički poslovi su:

- 1) zaštita i unapređenje bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava;
- 2) zaštita imovine;
- 3) sprječavanje vršenja, otkrivanje i rasvjetljavanje krivičnih djela za koja se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti i prekršaja;
- 4) prevencija svih oblika kriminaliteta i drugih nezakonitih postupanja, pronalaženje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima, kao i preuzimanje mjera i radnji za otkrivanje i identifikovanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću;
- 5) obezbjeđivanje tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom i prekršajnom postupku, vođenje DNK registra i obrada podataka u tom registru, uzimanje otiska prstiju, kao i druga kriminalističko-forenzička vještačenja i analize upotrebom savremenih forenzičkih metoda i evidencija;
- 6) održavanje javnog reda i mira i sprječavanje nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama;
- 7) pružanje pomoći u izvršenjima;
- 8) operativni i analitički poslovi, kao i poslovi koji se obavljaju primjenom policijsko-obavještajnog modela;

Polički poslovi vrše se primjenom policijskih ovlašćenja, mjera i radnji.

Član 19

Vršenje policijskih poslova zasniva se na načelima demokratskog društva, i to: zakonitosti, profesionalizma, depolitizacije, saradnje, srazmjerneosti u primjeni ovlašćenja, efikasnosti, nepristrasnosti, nediskriminacije, blagovremenosti, integriteta i hijerarhijske podređenosti.

Policijski poslovi vrše se sa ciljem da se obezbijedi jednak zaštita bezbjednosti, sloboda i prava građana, primjeni zakon i obezbijedi vladavina prava.

U vršenju policijskih poslova mogu se upotrebljavati ovlašćenja koja su propisana zakonom i čijom se upotrebom cilj postiže sa najmanje štetnih posljedica

Član 20

Policijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima.

Policijski službenici dužni su da se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito standarda koji proizlaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose se na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju prilikom izvršavanja policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovječnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći ugroženim i drugim licima kojima je pomoći potrebna, obavezu zaštite tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije i diskriminacije."

11. Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 057/09, 049/10, 047/14, 002/15, 035/15, 058/15, 028/18, 116/20, 145/21):

„Član 257 st.1, 2 i 4

“(1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija je dužna da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca preduzme potrebne mjere da se pronađe učinilac krivičnog djela, da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupi sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

(2) U cilju ispunjenja dužnosti iz stava 1 ovog člana, policija može da traži obavještenja od građana, primjeni poligrafsko testiranje, izvrši analiziranje glasa, izvrši antiteroristički pregled, ograniči kretanje odnosno pristup određenih lica na određenom prostoru za potrebno vrijeme, javno raspiše nagradu u cilju prikupljanja obavještenja, izvrši potreban pregled prevoznih sredstava, putnika i prtljaga, preduzme potrebne mjere u cilju pronalaženja lica, preduzme potrebne mjere u vezi sa utvrđivanjem identiteta lica i istovjetnosti predmeta, uzme uzorak za DNK analizu, raspiše potragu za licima i stvarima za kojima se traga, pregleda određene objekte i prostorije državnih organa, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u prisustvu odgovornog lica, ostvari uvid u njihovu dokumentaciju i po potrebi je oduzme, kao i da preduzme i druge potrebne radnje i mjere u skladu sa ovim zakonikom. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene prilikom preuzimanja pojedinih radnji, a mogu biti od interesa za krivični postupak, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti

sastaviće se zapisnik ili službena zabilješka. Izvršenje pojedinih radnji iz ovog stava policija može da zabilježi i uređajem za audio ili audiovizuelno snimanje i ovi snimci se prilaže zapisniku, odnosno službenoj zabilješci.

(4) Lice prema kojem je primijenjena neka od radnji ili mjera iz st. 2 i 3 ovog člana ima pravo da podnese pritužbu nadležnom državnom tužiocu."

12. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11,032/14 i 021/17):

„Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preuzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.”

V OCJENA ZAŠTITNIKA

13. Pritužbom se ukazuje da XX i njegova porodice već duži niz godina trpe verbalno nasilje i maltretiranje od strane komšinice YY. Dalje se ukazuje da je verbalno nasilje zasnovano na nacionalnoj osnovi porodice X i da problemi sa komšinicicom traju skoro osam godina i da je prijavljivao policiji, inspekциji, da su bili nekoliko puta i na sudu, ali bez rezultata.

14. Zaštitnik podsjeća da je povodom pritužbe koju je NVO „Mladi Romi“ podnijela u ime XX i njegove porodice donio Mišljenje broj: 01-631/20-2, od 15. jula 2021. godine u kojem je ukazao Upravi policije - Centru bezbjednosti Herceg Novi 1) da u budućem radu nastave sa preuzimanjem svih mjera i radnji iz svojih nadležnosti, u cilju efikasnijeg suzbijanja nasilja koje je bazirano na ličnom svojstvu lica 2) da u budućem radu nastave ostvarenu bližu saradnju sa organima koji se bave ovom problematikom, kao i sa organizacijama civilnog sektora.

15. U ovom ispitnom postupku utvrđeno je da su policiji nasilje prijavljivali kako članovi porodice X tako i YY; da su po podnijetim prijavama postupali policijski službenici, nakon čega i drugi nadležni organi; da su policijski službenici pozivali stranke u postupku od istih prikupljali obaveštenja i preuzimali druge mjere i radnje u cilju pojašnjavanja činjenica i okolnosti bitnih za konkretni događaj; da su nakon opisanih radnji o istom obavještavali nadležno Osnovno državno tužilaštvo Herceg Novi; da su u pojedinim slučajevima lica upozorenja na ponašanje i posledice u slučaju da dođe do narušavanja javnog reda i mira ili izvršenja nekog težeg djela; da je u pojedinim slučajevima pokrenut prekršajni postupak kod Suda za prekršaje Budva - Odjeljenje u Herceg Novom, a da su neki postupci još uvijek u toku; da je, nakon kvalifikacija događaja, 1. marta 2022. godine, ODT Herceg Novi podnešenja krivična prijava protiv YY iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 154 stav 1 KZ

CG), ugrožavanje opasnim orudjem pri tuči i svađi“) i protiv WW iz Herceg Novog (zbog izvršenja krivičnog djela iz čl. 152 stav 2 KZ CG „laka tjelesne povrede“);

16. Uprava policije - Centar bezbjednosti Herceg Novi je u skladu sa svojim ovlašćenjima postupala po podnijetim prijavama. Pojedini slučajevi imali su sudski epilog, dok pojedini sudski postupci još uvijek traju. Međutim, narušeni komšijski odnosi još uvijek traju i obje stranke podnose prijave. Ove okolnosti zahtjevaju proaktivniju reakciju i intenzivniju saradnju nadležnih državnih organa.

17. Zaštitnik polazeći od svojih ustavnih i zakonskih ovlašćenja, a imajući u vidu sve navedeno daje:

PREPORUKU

Uprave policije - Centra bezbjednosti Herceg Novi

- da nastavi da preduzima mjere i radnje iz svoje nadležnosti, u cilju efikasnije i djelotvornije zaštite ranjivih grupa, pogotovo ako je protivpravno postupanje zasnovano na motivu mržnje zbog ličnog svojstva koje žrtvu karakteriše.

Uprava policije - Centar bezbjednosti Herceg Novi je dužna da u roku od 30 dana od dana prijema mišljenja, dostavi izvještaj o radnjama i mjerama preduzetim radi izvršenja preporuke.

*Zamjenica Zaštitnika
Ijudskih prava i sloboda Crne Gore
Nerma Dobardžić*

Dostavljeno:

- Romskom savjetu
- Upravi policije - Centru bezbjednosti Herceg Novi
- U spise predmeta

